

RELATO DUN NENO INSULAR

Por: Emilio Blanco Sabarís

Son o fillo da mestra de Ons. Vivo cos meus pais na casa escola, no barrio de Curro. É o ano 1969.

Aínda non teño idade para ir ao colexio pero a miña nai lévame con ela a dar clase para que non quede só na casa.

A aula da miña nai, hoxe, considerárase abarrotada porque había máis de 30 nenas de todas as idades, co que iso supón para a mestra ao estar en distintos niveis de aprendizaxe. Os nenos non teñen mestre porque son moi poucos os que acoden con regularidade xa que deben axudar aos seus pais nas tarefas da pesca.

Os invernos na Illa son duros, aínda que miña nai faimos levadeiros ao facer vida con normalidade e sen deixar que me dea conta dos problemas que teñen para vivir na illa todo o ano.

Os veráns son a mellor época, o sol, as praias e os turistas fan que a illa teña outra cara. Vou con miña nai case todos os días á praia de Area dos Cans. Na radio que levamos soa a diario a canción do verán:

*Un rayo de sol, oh, oh, oh,
me trajo tu amor, oh, oh, oh.
Un rayo de sol, oh, oh, oh,
a mi corazón, oh, oh, oh.*

Soe vir no verán para quedarse algo máis de tempo o cura. Este ano era un cura novo que me molaba moito porque vén ás veces á praia con nós e quere ensinarme a nadar, ao final deste verán seguro que aprenderei a nadar.

O meu pai axuda ás veces ao meu avó, que é o patrón do <Azor> (o barco de pasaxeiros que fai o traxecto de Ons a Bueu e viceversa). Chámase Milucho, como o meu pai e coma min. Como é verán, ás veces meu pai déixame ir co meu avó a Bueu no barco, a min encántame a viaxe e máis ir co meu avó.

O <Azor> está entre os máis grandes dos barcos de Bueu (sobre uns 15 mts. de eslora), e dos que atracan en Ons. As súas cores son vermella e branco. Como un neno que son, sempre me fixo se aparece algún máis grande ou máis bonito, aínda que para min non hai ningún que se lle iguale.

Hai outro barco que fai o mesmo traxecto cuxo patrón se chama Pancho, aínda que o seu barco é máis pequeno que o <Azor>.

Como todo o bo pasa axiña, o verán pasou, e iso significa que os turistas vanse, o cura vaise e o <Azor> xa non vén con regularidade por culpa do mal tempo.

Só quedamos os insulares e, aínda sendo un neno, doume conta que ninguén se quere quedar na illa no inverno, entre outras cousas, polo mal tempo e porque non temos servizos básicos.

Entre eles, e moi importante, fáltanos o médico, pois, aínda que temos Bueu cerca, en inverno é como si estivera a 100 km., porque os temporais duran ás veces máis dunha semana e non hai barco que se atreva a vir á illa.

Este feito, na miña familia, tivémolo que sufrir polas malas cando o meu irmán pequeno, con apenas dous anos, púxose enfermo. Empezouse a poñer mal da barriga, sen médico na illa e en pleno temporal. Os meus pais pensaron que non sería nada grave, creron que cun pouco de repouso e unhas manzanillas remitiría, pero non foi así, resultou que o que o meu irmanciño tiña unha apendicite, que se converteu en peritonite ao pasar día e medio.

Como o temporal era moi forte, non había barco e un helicóptero para emerxencias tampouco podía saír da base. Así que a única maneira de salvar a súa vida, era que o meu avó viñese co <Azor>, xa que, se non o facía, morrería.

Os meus pais decidiron que iríamos toda a familia ao hospital en Pontevedra porque seguramente teríamos que pasar varios días alí. E así foi, o <Azor> saíu do peirao de Bueu e un traxecto que duraba arredor de hora e media, aquela mañá durou máis de dúas horas.

A mestra o cura e un grupo de nenos fronte á escola de Canexol no 1960

Impresionoume ver ao lonxe, dende a miña casa en Curro, como as ondas barrían o peirao de Ons. O meu avó tivo que arriscar para achegar o barco ao peirao e que puidésemos subir nós e outros pasaxeiros que, como levabamos moitos días sen barco, decidiron aproveitar para facer a viaxe, aínda que baixo a súa responsabilidade.

Nunca pasei tanto medo en toda a miña vida como naquela viaxe. Aquelas ondas parecían montañas escuras e que facían ao barco aínda máis pequeno. Meus pais, o meu irmán máis eu, íamos co meu avó na ponte. Nalgunhas ocasións, as ondas subían sobre a proa e terminaban rompendo contra a ponte. Cando chegabamos á crista daquelas ondas tiña a mesma sensación de ingravidez que tes na montaña rusa cando hai un cambio de rasante moi brusco.

Deberon quedar as marcas das miñas mans de tanto agarrarme a aquela varanda que había na ponte porque cría que sairía voando. Despois dunha viaxe que a min pareceume eterna, notei que as ondas xa non eran tan enormes porque, aínda que non se vía nada, dinme conta que estabamos chegando ao peirao de Bueu.

Operaron ao meu irmán a vida ou morte e, en palabras do médico que o operou, fora case un milagre. Só dicir que a miña nai cambiou a data de nacemento do meu irmán ao día da operación.

Sempre admirei a miña nai pola valentía que tivo ao escoller a illa para exercer como mestra despois de aprobar as oposicións, pero coido que o feito de que o meu irmán case morrese por non haber médico en inverno na illa, foi o que lle fixo tomar a decisión de que abandonásemos Ons pouco tempo despois.

Sempre recordo aqueles veráns en Ons...., pero sobre todo, os invernos, e aínda a día de hoxe recordo o medo que pasei naquela viaxe na ponte do <Azor> cos meus pais, o meu avó e con aquelas ondas escuras...

A miña nai coas súas alumnas insulares, un día de excursión pola Illa. 1961

O <Azor> o barco do meu avó. Despois foi mercado por Pancho. Aquí o vemos no verán de 1983 levando campistas á Illa de Ons

Outro día de excursión escolar pola Illa. Aquí subindo cara ao Castro dos Mouros, en Canexol. Interesante ver todas as terras de Canexol, Xabreiras e Caño cultivadas. 1961